

Biłystok, Japellouska
Krakow
Tw. Juny 19

שישענאכאזער

אָנשטעלן פֿאַר אַ מיליטערישער
פֿאַרן שטאָט 20 גראשען
פֿאַרן שטאָט 20 גראשען
פֿאַרן שטאָט 20 גראשען

פֿרשטייג יעדע פֿרייטאָג
פֿאַרן שטאָט 20 גראשען
פֿאַרן שטאָט 20 גראשען
פֿאַרן שטאָט 20 גראשען

פֿאַרן שטאָט 20 גראשען
פֿאַרן שטאָט 20 גראשען
פֿאַרן שטאָט 20 גראשען
פֿאַרן שטאָט 20 גראשען

26 maja 1933

ליכט-צינדען 7,27

פֿרייטאָג, פֿ' במדבר א" סיון תרצ"ג.

צו דער פֿערשטער פֿון אונזער ליכט-צינדען
מיט אַ אַברעם פֿאַרשטייג יעדע פֿרייטאָג
עלעטערן און ברודער יעקב שלעזינגער.

אַ הערליכען מול-טוב ווינשען מיר אונזער ליכט-צינדען
אהרן וואַזשניצא און פֿרוי אין תל-אביב
ערשט טעגליך. אַלע זיין עס גרינג ערצייגן לתורה, לחופה ולמעשים טובים.
עלעטערן און געשוויסטער אייזיקוויטש.

אַ הערליכען מול-טוב ווינשען מיר אונזער פֿריינד
צום געבורט פֿון זייער ערשט טעגליך
גליקליכע ערצייגונג.
א. בימקא און פֿרוי

הסתדרות „מורח”
שטענשאַפֿט-אַר.
וונטאג, ג' סיון דעם 28 ד. ח. 7 א זיגער אונזער
קומט פֿאַר אין אייגענעם לאַקאַל, אַלע 5

אַ מאַסען-פֿערזאמלונג
יוסף שמעון קאבליניץ
א. ד. ט. „די יעצטיגע לאַגע אין א" און די אויפגאַבע פֿון „מורח”.
מיטגלידער אין סימפּאָטיקער ווערען געבעטען צו קומען.
איינגאַנג פֿריי.

וויכטיג פֿאַר דייזענדע אויף זומער-וואוינונג
דערמיט מאַכען מיר בעקאַנט די געהערטע קונדשאַפֿט דאס אין אונזער גוט-בעקאַנטע
פֿענסטראַט פֿאַר אַ סאַנדאַמירסקי און פֿאַקטאָר
פֿאַר אַ סאַנדאַמירסקי און פֿאַקטאָר
פֿאַר אַ סאַנדאַמירסקי און פֿאַקטאָר
פֿאַר אַ סאַנדאַמירסקי און פֿאַקטאָר

שטיינמען-פֿאַר אַ נאָרמאַלעם
דאס געוונדענע-דאס נאָרמאַלעם
דאס געוונדענע-דאס נאָרמאַלעם
דאס געוונדענע-דאס נאָרמאַלעם
דאס געוונדענע-דאס נאָרמאַלעם
דאס געוונדענע-דאס נאָרמאַלעם
דאס געוונדענע-דאס נאָרמאַלעם
דאס געוונדענע-דאס נאָרמאַלעם

אַלע די וועלכע האָבען אַנטיל גענומען אין דער לוייה פֿון אונזער מאַן און פֿאַטער
אַברעם שמואל דיסקין
וועלכע איז פֿאַרגעקומען דאנערשטאג ד. 25 מאי 1933 (כ"ט אייר תרצ"ג),
דריקען אויס דעם טיפּעסטען דאַנק די אין טרויער פֿערבליבענע
פֿרוי, טעכטער, וויה, אידעם, שנירין און אייניקלעך.

Pannie Geni Prokoszównie
z powodu zgonu Jej Matki
b. p. DWOJRY
składają wyrazy głębokiego współczucia
Lekarze Szpitala Żyd. na Zawodziu.

טשענסט. באַנק ספּולדזיעלש, אַלע נר. 7,
פֿערזאמלונג פֿון די מיטגלידער פֿון
דער באַנק קומט פֿאַר

טאָג-אַרדנונג:
(1) ערשטונג און וואַלען פֿון אַ פֿאַרשטעלונג. (2) פֿאַרשטעלונג פֿון דער פֿירער פֿאַר אַ פֿאַרשטעלונג. (3) אַ אַרדנונג פֿון דעם פֿירער פֿאַר אַ פֿאַרשטעלונג. (4) אַ אַרדנונג פֿון דעם פֿירער פֿאַר אַ פֿאַרשטעלונג. (5) אַ אַרדנונג פֿון דעם פֿירער פֿאַר אַ פֿאַרשטעלונג. (6) אַ אַרדנונג פֿון דעם פֿירער פֿאַר אַ פֿאַרשטעלונג. (7) אַ אַרדנונג פֿון דעם פֿירער פֿאַר אַ פֿאַרשטעלונג. (8) אַ אַרדנונג פֿון דעם פֿירער פֿאַר אַ פֿאַרשטעלונג. (9) אַ אַרדנונג פֿון דעם פֿירער פֿאַר אַ פֿאַרשטעלונג. (10) אַ אַרדנונג פֿון דעם פֿירער פֿאַר אַ פֿאַרשטעלונג.

התראה.
מיר ווענדען זיך צו אונזערע לאַקאַטאָרען,
וועלכע בעזאָלען נישט דאס דירה-געלד, אַז מיר
גיבען זיי צייט דאס צו ערלעדיגען אין משך פֿון 8
טעג, ד"ה ביזן 1 יוני 1933, אין געגענפֿאַל ווע-
לען מיר זיין געצווינגען גענען זיי אַרױסצוטריי-
טען געריכטליך.
די ווירטסלייט פֿון הויז
נייער מאַרק 2 №

ידות שוין צו פֿערדינגען
(1) צוויי צימער מיט אַ קיך אויף אַ וואוינונג
(2) אַ לאַקאַל אויף אַ פֿאַבריק.
זיך ווענדען צו א. קופּפּער, נאָדזשעטשע 38.

מעלרונג.
הסתדרות „מורח” טשענסטאָכאָו מעלדעט, אַז
די אַרגאַניזאַציע איז איבערגעטראָגען געוואָרען אין
אַ נײַעם לאַקאַל נאָע 5, 1-ער שטאַק, פֿראַנט, וואו
עס געפינט זיך איין דאס מנין פֿון „מורח” פֿאַר
זײַנע מיטגלידער.
דער ספּעקטאַריאַט איז טעטיג טעגליך פֿון 7-9 און.

ODCISKI
ZGRUBIAŁA SKÓRĘ I BRODAWKI
USUWA BEZ BÓLU I BEZPOWROTNI
KLAWIOL
AP. KOWAŁSKI

רינג-לייט פֿון גמילת חסד, אַגאַדאַוואַ 6.
מ. לאַקס ענטפּערט 1 זל. און רופּט א. ב.
ראַטפֿאַר, א. פֿונטאַוויטש, י. ה. פֿונטאַוויטש, א.
פֿאַקטאָר.
היים זייערען ענטפּערט 1 זל. און רופּט 5.
פֿאַקטאָר.
הערצפֿערט 1 זל. י. בראַנדעס 1 זל. קאַפּינסקי 1 זל.

2 razy w miesiącu otrzy-
muję świeżą krowiankę,
którą codziennie szczepiam
ospe ochronną
Starszy felczer
ST. MITTLER
Częstochowa, Piłsudskiego 7
Tel. 804.

Zakład bednarski
przyjmuje wszelkie obstalunki i reperacje
łodówki i t. p.
Wykonanie solidne. Ceny przystępne
ul. NOWY RYNEK № 2.

SUDORYN
W AP. KOWAŁSKI
USUWA
POT I NIEMIŁĄ JEGO WON

Kino „Atlantic”
רעליגיעז-פֿאַטריאַטישער פֿילם
POD TWOJĄ OBRONĘ
אין די הויפט-ראַלען:
בראַדוויש, מ. באַגדא, וואַלטער א. א.
פֿרייזען פֿון 49 גראשען.

קאַמעראַל-טעאַטער.
גרויסע סענסאַציע — נאָר 1 גאַסטשפּיעל
איזאמינסקא יאָגמונט שוירקאָוו
אין דער סענסאַציעלער פּיעסע אין 3 אַקטען פֿון ל. ווערנעיל
„ראם געשריי פֿון געוויסענזיי”
(מעסיע לאַמבערט)
בילעטען-פֿאַרפֿערקויף אין דרוק. פֿון ה' באַטשאַן, שבת פֿון 11 אין טעאַטער.

Koncesjonowane
Przedsiębiorstwo Instalacyjne
Inż. Ignacy Finkelkraut
Częstochowa, Katedralna 7. Tel. 3-59.
Wodociągi i Kanalizacja
Ogrzewanie Centralne
Urządzenia Wody Gorącej
Wentylacje
Suszarnie Przemysłowe

חנה פֿון דערהיים וועקסלער
ליפּסקי
איז געשטאַרבֿען נאָך לאַנגע און שווערע ליידען אין עלטער פֿון 76 יאָר.
די לוייה איז פֿאַרגעקומען וונטאָג, ד. 21 מאי 1933 יאָר (כ"ה אייר)
גלייכצייטיג דאָנען מיר די אַלע, וועלכע האָבען אַנטיל גענומען אין דער
לוייה און אָבערגעגעבן אונזער טייערען נפֿט דעם לעצטען כבוד.
זי אין טיפּעסטען טרויער פֿערבליבענע
טעכטער, וויה, שנירען, אידעם, אייניקלעך און אַרױסצוגעבן.

Panu Mojżeszowi Wekslerowi i Rodzinie
z powodu zgonu Ich Matki
b. p. ANNY
wyraża głębokie współczucie
Zarząd i Personel Zjedn. Fabr. Wyr. Metal.
M. Rosenstein i L. Bromberg Sp. Akc.

Nasze najserdeczniejsze współczucie wyrażamy RODZINIE
WEKSLER z powodu zgonu Ich ukochanej Matki
b. p. ANNY
Jakób Goldstein z Żoną.

Rodzinie Friedenberg z powodu śmierci Ich Żony
i Matki
b. p. ISKI
składają wyrazy głębokiego współczucia
A. Grajcerowie.
Koledze naszemu Lutkowi Friedenbergowi
z powodu zgonu
MATKI Jego
najgłębsze współczucie wyrażają
Heniek i Alek Epstein.

אונזער שטאָלצער ענטפער.

די לאַגע אין דייטשלאַנד האט זיך, טראָץ די פראָטעסטען פון אלע נאָך איבערגעבליבענע אַרענטיכע מענטשן אין דער וועלט, נאָך נישט פערזעסערט צום גוטען.

די דייטשע מערדער פיהרען זייער העסליכע ארבייט כסדר און שטעלען זיך נישט אפ פאר קיין זאך.

חברה ווילדע משוגעים, העסליכע דעגענעראטען פיהרען אַן מיטן מלוכה-לעבען אין דייטשלאַנד און זייער פעס און צאָרן גיסען זיי אויס אויף די דיי-טשע יודען.

נישט גרויס פערביטערונג האבען זיי אונזערענעמען די לעצטע ידיעה, דעם „פאָסט פון 4“, צווישען זיך, און געפינט זיך אויך דאס פלוטיגע דייטשלאַנד.

ווי עס ווייזט אויס אינטערעסירט די מלוכות נאָך דאס וואס געהט אָן זייערע לענדער אין די הויז-דיפלא-מאטישע פאָליטיק, אזוי אַז מיר יודען קאָנען זיך אויף קיינעם נישט פערלעזען און מיר מוזען שטעלען על דעת עצמו. ובכן, דארפן מיר מיט דאָפּעלטער צוערגיע אָנהויבען אַ קאָמף געגען דעם פלוטיגען דייטשלאַנד מיט דעם כח, וואס מיר פערמאָנען. און דאס איז באַקאָט אויף דייטשע סחורות און רוי-ה-שטאָפּען.

דער פראַיאַניגטער יודישער קאָמי-טעט צו בעקעמפּען די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאַנד, האָט אַרויסגע-לאָזט אויסרופען צו דער יודישער בע-פאלקערונג און רופט זיי צו אַ פּעראַיי-גיטען טראָנס געגען די דייטשע רוצחים. זאָל קיינער פון אונז אין דער יעצטיגער מינוט נישט זיין קיין בוגד, קיין דעזערטיר פון דער יודישער מחנה. זאָלען מיר מיט אונזער גאָנצען שטאָלץ, וואס איז אונז נאָך פערבליבען פון די מכבי'ער, וועלכע האבען פערטייגט זייער לאַנד און זעלבסטשטענדיגקייט מיטן

ס'על שטאָלץ, דאס איינציגע וואס אַ מענטש פערמאָנט-כבוד.

עס האַנדעלט זיך נישט בלויז ווע-גען זי 600 מיליאָנען דייטשע יודען, וואס זענען פערמאָנט צום אונטער-געהן, עס האַנדעלט זיך אין דער וויר-דע פון דעם 16 מיליאָניגען אייביג געפלאַנטען, גע'רופטען פאָלק, וועל-כעס האָט אָבער טיעפע וואורצלען אין לעבען און וועלכע וועלען זיך פון זיי-ער קיום און צוקונפט נישט אבזאָגען.

אַ גרויס שטאַרק פאָלק זענען מיר און אין דעם נאָמען דארפן מיר אַרויס אין שלאַכט פערלד. און אונזער ענטפער דעם פלוטיגען הינט היטלער דאַרף זיין אַ שטאָלצער ענטפער.

ב-ן

פרידער! יודען!

אונזערע פרידער אין דייטשלאַנד געפונען זיך אין א פערצווייפלטער לאַגע!

דער שרעקליכער שונא איז אויסען צו לאָזען שטאַרבען פאר הונדערט זעקסהונדערט מיליאָנען פון אונזערע פרידער אין דייטשלאַנד דורך די באַרבע-רישע פערצווייגונג פון דער היטלער-רעגירונג זענען געבליבען אָהן פרנסה דאס רוב פון דער יודישער בעפאלקערונג אין דייטשלאַנד. זיי אלע - דער יודישער סוחר און האַנדלערקער, דער דאָקטאָר און אַדוואָקאט, דער אָנגע-שטעלטער און פאַבריקאַנט, שטעהען פאר א פולשטענדיגער רואין, פאר א קאָסטטראָפּע, וואס האָט איהרעגלייכען נישט אין דער וועלט-געשיכטע.

א סך פון אונזערע ברודער זענען אָנטלאָפּען פון דעם היטלער-לאַנד און האָבען דאָרט איבערגעלאָזט אַלץ, וואס זיי האבען פערמאָנט. אָבער דער גרויסער רוב האט נאָך נישט קיין מעגליכקייט צו אָנטלויפּען פון דייטשלאַנד, און זיי וואַרטען אויף אונזער הילף. זיי אלע, די פליכטיגס און די, וועלכע זענען נאָך אין דעם לאַנד פון דער שרעקליכער גזירה, ווענדען זיך היינט צו אונז און בעטען: ראַטעוועט אונז אַרויס פון אונזער גוים און פון דעם גיהנום אין וועלכען מיר לעבען!

אונזער הייליגסטער חוב איז צו קומען צו הילף אַט די דאָזיגע געלי-טענע! מיר קאָנען זיך נישט בענגיגען מיט א מינימאַלער שטיצע! די קרבנות פון די היטלער-פערפלאַגונגען מוז מען געבען די מעגליכקייט זיך פריש איי-נצוואַרען, כדי זיי זאָלען קאָנען ווערען ווידער נוצליכע מיטגלידער פון אונ-זער פאָלק, זיי זאָלען זיך שאַפּען נייע עקזיסטענצען!

מיט בשותפות'דיגע כוחות און א געמיינזאַמער הילפס-אַקציע קאָנען מיר העלפּען אונזערע פרידער!

דער אינטערנאַציאָנאַלער קאָמיטעט פראָקלאַמירט דעריבער א הילפס-וואָך פאר די קרבנות פון די רדיפות אין דייטשלאַנד פון 28 מאי ביז 5-טען יוני ד. י.

אין דער וואָך זאָל יעדער, רייך און אַרים, אַריינשטראָנען זיין נדבה פאר אונזערע פרידער!

די סעקציע פאר הילף נעמט אַן די נדבות טעגליך פון 7-9 אָוועד (חוק פרייטאָג און שבת) אין לאַקאַל פון פאַבריקאַנטען און סוחרים-פּעראַיי-נציע וואָלאָנטאָרשטי 3-5.

זאָל קיינער נישט פעהלען אויף דער ליסטע פון 21 נדבים!

איינלע אַלץ, און זאָל יעדער אַליין אריינשטראָנען זיין טייל!

אין דעם שווערען מאָמענט וועלען מיר אלע ערפילען אונזער נאַציאָנאַל-פען און געזעלשאַפטיכען חוב!

דער פּעראַיאַניגטער קאָמיטעט צו בעקעמפּען די רדיפות געגען יודען אין דייטשלאַנד.

טשענסטאָקאווער ר"ח טיון תרצ"ג.

אונזער וועג-דורג

צו די הונדערט מיליאָניגען-פאַבריקאַנטען יודען

מיר האַלטען פאר איבריג צו בעטאָנען און ערקלערען וואס עס איז דער „מזרחי" און וואָס עס זענען זיינע אויפגאבען. דער מזרחי-געזעלשאַפּט איז שוין זינט צעהנדלינגער יאהרען איינגעוואַרצעלט אין הארץ פון יודישען פאָלק אלס דער הייליגסטער אידעאַל פון שובת ציון. אַז דאס יודישע פאָלק זאל צוריקגעהערן אין זיין ארץ אבות, און דאָרט צוריק אויפבויען און אויפ-לעבען דאָס אַמאָליגע יודישע טראַדיציאָנעלע לעבען, דאס לעבען פון אונזער גרויסען עבר, פון אונזערע גרויסע נביאים, אין גייסט פון אונזער תורה און טראַדיציע.

אויב דער רעיון-המזרחי איז נאָכנישט אריינגעדרינגען אין די הערצער פון אלע רעליגיעזע יודען איז דאס נישט בלויז דערפאר ווייל דער מזרחי האט נישט געפיהרט קיין גענוגענדע אויפקלערונגס-פראָפאגאנדע פאר זיינע שטרעבונגען און אויפגאבען, נאר בעיקר דערפאר ווייל דאס רעליגיעזע יו-דענטום איז געשטאַנען פון ווייטען און איהם נישט מיטגעהאַלפּען אין זיין עבודת-הקודש, נישט וועלענדיג פערשטעהן דעם אמת'ן זין, דעם ריינעם גייסט פון דער הויכער מזרחי אידעע, פיעל האָבען נאָך געשטערט און גע-לעגט שטיינער אויס'ן וועג פון זיין הייליגער אַרבייט און זאָגאר די, וואס האבען געהאט אַ וועלכע ס'איז פערשטענדיגס פאר'ן אויפבויען פון אַלץ, זענען געשטאַנען פון ווייטען, ערקלערענדיג, אַז די אַלגעמיינע ציו-ניסטישע אָרגאַניזאציע פון וועלכער דער מזרחי איז א פערזאָנליכע, לעגט נישט קיין אכט אויף די רעליגיעזע שטרעבונגען וועלכע ווערען פערזאָנליכ-סינט אין דעם אַלץ-נייעם ישוב. דאָזיג האָבען זיי אָבער נישט גענומען אין אַכט, אז וואס גרעסער עס וועט זיין די צאָהל רעליגיעזע יודען איבערהאַלב דער ציוניסטישער וועלט-אָרגאַניזאציע אלס גרעסער וועט זיין זייער השפעה, זייער איינפלוס אַז די רעליגיעזע גייטווענדדיגקייטען זאָלען בעפרידיגט ווע-רען און אז דער אויפבויע פון אַלץ זאל געפיהרט ווערען ברוח התורה והמ-סורה.

צו דער גרויסער פרייד פון גאנצען יודישען פאָלק איז איצט די לאַגע אין אַלץ אַזעלכע, אַז קיין שום יוד קען שוין מעהר נישט שטעהן פון ווייטען. די שרעקליכע לאַגע אין גלות און דאָגעגען די גלענצענדע ערפאלגען אין אַלץ, האבען אלע יודען דערנענטערט צו אַלץ, און אלע זעהען שוין דאָרט דעם איינציגען ליכט-שטראַהל אין אונזער פינטערען גלות לעבען. אלע גלוי-בען שוין, אַז מיר לעבען איבער די חבלי-משיח און עס איז געקומען די צייט פון אתחלתא גאולה, און טאָקי צוליב דעם האָבען זיך די אויפגאבען פון מזרחי פיעלפאך פערגרעסערט, און ער מוז שטעהן אויף דער וואך צו ווירקען, אַז די אויפבויע-ארבייט זאל געפיהרט ווערען אין זיין גייסט און זיי-נע אנטוואונגען.

מיר זענען צוגעטרעטען צום אויפלעבען דעם מזרחי אין אונזער שטאָדט, מיר ווילען צוריקציהען די ארבייט וואס איז א געוויסע צייט פערנאכלעסיגט געווארען, ווייל מיר פיהלען דאס גרויסע אחריות וואס דער מזרחי טראגט אויף זיך אין יעצטיגען מאָמענט, און מיר ווילען אַז דער טשענסטאָקאווער מזרחי זאל זיין דאס וואס ער דאַרף און זאל ברענגען דעם נוצען וואס ער דאַרף ברענגען.

מיר ווענדען זיך דעריבער מיט אונזער רוף צו אלע רעליגיעזע יודען. מיר ווייטען, אז איהר זענט אונזערע חברים לדעה, אז אויך איהר אזוי ווי מיר ווילט, אַז עס זאָל אויפגעשטעלט ווערען אַרץ ישראל'ס וואס זאל זיין יודיש לויט אונזער מסורה און טראַדיציע, און דאָריבער קומט צו אונז און לאָמיר זיך פערציילען אין איין גרויסע און שטארקע אָרגאַניזאציע, וואס זאל בילדען א קראפט, א כח, אין דער מעכטיגער פאָלקס-פעזענונג, אַז אונ-זער דעה זאל קענען דעצידירען ווען עס וועט זיך האנדלען וועגען די רע-ליגיעזע צעטרעכטן און מיר וועלען האבען די געהעריגע השפעה, דעם גוי-טיגען איינפלוס אויף אלע פראָגען וואס זענען גוגע דעם אויפבויע פון ארץ ישראל ברוח התורה והמסורה.

הסתדרות ועד המזרחי ציניסטותובה.

ציניסטותוב, א' טיון תרצ"ג.

געפרובט אויפשטעהן אין מאכען עטליכע טריט, נאָך צעמיהענדיג זיך אויפצושטעלען איז נאָכאמאָל אַני-דערגעפאלען.

פערשאלטענער יוד-האט אַ סאָל-דאט אויסגעשריגען און אויפגעהויפּען זיין שפי-ווען אין זאל וויסען, אַז דו וועסט ווי אלע דיינע פרידער, נאָכ-אמאָל אויפשטעהן, וואָלט איך דייך צו-טרעטען ווי א וואָרם.

נאָך ווען ער האט שוין אויפגעהוי-בען די האַנד האָט פלאוויאוס איהם אָנגעשטעלט.

אָבער ווי קענסטו דאס טהון?-האט פלא-וויאוס אויסגעשריגען-ווייסטו דען נישט, אַז אָפּטייגונס איז רעכטפערטיג אין אלע זיינע טהאטען און ער ערלויבט נישט צו טהון שלעכטס?

דער סאָלדאט איז געשטאנען פער-וואונדערט:

— מיין הערר, דאס איז דאָך בלויז א יוד!

פלאוויאוס איז בלאס געווארען פון כעס:

— און ווען ער איז א יוד איז ער דאָך אויך א מענטש. איך פּעפּעח'ל דיר אויפגעהויבען דעם יוד און איהם אָב-פיהרען ביז צום שפיטאַל, וואו מען וועט איהם היילען, וועסטו נישט פאָל-גען וועל איך צעפּעחלען מען זאָל דייך שלאָגען מיט שטעקעס ווי מען שלאָגט א שולדן.

— איך בין א פרייזער פירגער-האט דער סאָלדאט געענטפערט און אַריי-געשטעקט די הענד אין די טאשען.

— דו ביזט אַבער א סאָלדאט און איצט איז קריגעס-צושטאנד.

פלאוויאוס האט זיך געווענדעט צו סילוויאוס'ן און בעפולש'ן איהם ארעס-טירען דעם סאָלדאט.

(פּאַרטי. קומט).

— און וואס פאר אַ צייכען זאָל איך געבען דעם יוד, כדי ער זאל וועלען מיט מיר מיטגען?

— דו ביזט גערעכט - האט פלאו-וויאוס געזאגט - רוף איהם אָן ביים נאָמען.

— וואס פאר א נאָמען זאָל איך איהם אָנרופען?

פלאוויאוס סאביאוס האָט זיך אָרומ-געקוקט און איבערצייגנדיג זיך, אַז קיינער הערט איהם נישט האָט ער זיך אָנגעבויגען צו סילוויאוס און שטיל געזאגט:

— יוחנן פון גוש חלב!

סילוויאוס האָט אָנגעהויבען ציטערן פון שרעק.

— דאס איז דאך דער אנפיהרער פון די רעוואָלוציאָנערען אין גליל, ווילט איהר איהם פערטיידיגען.

— שטילער - האָט פלאוויאוס גע-זאגט - דאס וואס איך טהו האָט קיין שום שייכות נישט צו דער מלחמה, דער יונגערמאן, וואס וועט קומען אהער איז רעוואל, דער וואס פון יוחנן, דו וואונדערסט זיך? ווען דו וועסט אָבער געלאסען אויסהערען וועסטו שוין אַלץ פערשטעהן. דו געדענקסט ווען מיר זענען ביינאסט דורגעגאַנגען די גאס, וועלכע דער קעניג קלאודיוס האָט בע-שטימט פאר יודען?

— דאן זענט איהר אריינגעגאַנגען אין גארטען פון יעקב בן לוי - האט סילוויאוס מיט א שטייכעל געזאגט - און איך האָב געהיטען דעם פעלד-הער פלאוויאוס סאבינוס, וועלכען עס האט ערווארט א מיידעל...

— דאָס ווייסטו איך - האָט פלאו-וויאוס געזאגט און רויט געווארען.

— נישט בלויז אויגען האט אַ סאָל-דאט נאר אויך אויערן און איך האָב געהערט א שטימע און אַ געלעכטער.

די לעצטע טעג פון יהודה.

היסטאָרישער ראָטען פון ה. פ. שומאכער.

(פּאַרטעזעצונג)

פּאַרצילונג איז דער וועכטער געפלי-בען שטעהן. ער האָט דערהערט אַ שטום פון אַ קאָנצען. צוהערענדיג זיך צום קול האָט ער בעמערקט, אַז די שטים געהט אַרויס פון צווישען די בוי-מער, ער איז צוגעגאַנגען און מיט'ן שפיץ אַוועקגעשארט די צווייגען.

אַנאָלעטער מאָן איז געלעגען אויף דער ערד און דאָס געוויכט צו דער ערד, די האר איינגעשפירט מיט בלוט, די קליידער פון אַנאָינפאָכען פעלד-אַדיביטער.

מיט דער שפיץ האָט דער וועכטער אומגעקעהרט דעם פערוואונדערטען. דער אַלעטער האָט אַ וויילע איינזאָם בע-טראַכט דעם סאָלדאט, דערנאָך איז זיין געזיכט געוואָרען דערשראָקען. ער האָט געפרובט אויפשטעהן, נאָך דאָס איז איהם נישט געלונגען.

— יודו! - האָט דער וועכטער אויס-גערופען מיט פערזאָנלעך און שוין גע-וואָלט איהם דורכשטעכען מיט דער שפיץ. ער האָט אָבער זיך באַלד בע-טראַכט, אַז עס לוינט נישט דעם שפיץ אין בלוט צו פערפליקען.

דער וועכטער האָט פערלאָזט דעם אַלעטען און צוריקגעגאַנגען אויף זיין אָרט. אין דער זעלבער מינוט איז אַ-געקומען אַ מיליטער-אַפּטיילונג און אין דער שפיץ איז געשטאנען אַ יונגער אַפיציר.

— פלאוויאוס סאבינוס - האָט אויס-גערופען דער וועכטער מיט א ציטער

— קאָן איך רעכענען אויף דיין טריי-שאפט?

— ביז צום טויט בין איך אייך אי-בערגעגעבען, איך בין גרייט פאר אייך צו שטאַרבען, אויב איהר פערלאָנגט דאס.

— וועסטו מיר דיענען, זאָגאר ווען איך וועל פון דיר פערלאָנגען זעהר אַ שווערע און געפּעהרליכע זאָל!

— בעפּעהל מיין הערר!

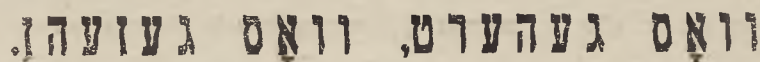
— הער-זשע מיך אויס! היינט וועט קומען אַ יוד צום טויט, דאָס איז אַ שעהנער יונגערמאן און זעהט אויס ווי אַ סוחר פון גליל. ער מיט זיינע צוויי בעגלייטער, וועלען פערלאָנגען זאָלסט זיי אַריינלאָזען אין שטאָדט אריין. זאָלסטו זיי אַריינלאָזען, נור נישט ביי-טאָג... זעה דאָס קיינער זאָל זיי נישט בעמערקען. דערנאָך זאָלסטו זיי צו-פיהרען צו מיין הויז און מיך ארויס-רופען דורך מיין טרייען דיענער לאַפּי-דוס.

**א פשענסטאָכאווער שטר-
געשיכטע.**

א פאר ווערסטער וועגער, בר"ת הקנאים."

ער פריהלינג מיט זיינע צרות...
ווען דער פרייזלינג קומט אָן, איז

ער פריהלינג מיט זיינע צרות...
ווען דער פריעלינג קומט אָן, איז

אז היות וזי ע גאנץ יאהר קומט איהם
אויס צו זיין ארבייטסלאז און ער, מיט

ער אריין, דער בעל-הבית, מיט דער
הילף פון סטרוזש האט אפגעקויפט די

זינט איך ארפיט אין א צייטונג
אז איך שטענדיג געהאט צרות פון

א באנדע כוליאגעס אין סטודענטי.

ווען דער פריעלינג קומט אָן, איז

ב. וויינשטיין.

מיטגליד פון אקאָיאָנס קאָמיטעט.

מוזען דארף זיי אומשערליך מאכען.

ד"ר ווייצמאן האָט בעזוכט דעם פראנצויזישען מיניסטער פאָל באַנקור - און האָט געפיהרט מיט איהם אומ-טערהעלדונגען וועגען דעם מצב פון די יודען אין דייטשלאַנד און וועגען פערשידענע ציוניסטישע ענינים.

ח' יאָקאָבסאָהן, דער פאָליטישער פארשטעהער פון דער געמיינטער אָגענץ אין גענף, איז יעצט אין און, ווי עס מעלדען די אַראַבישע צייטונגען, טרייבט ער דאָרט געהיימע אַראַבישע פאָליטיק; הגם ער-ד"ר יאָקאָבסאָהן-האט פערעפונטליכט אַ הכחשה וועגען זיינע מפורשטע אינטערנאנדלונגען מיט די אַראַבער, וויסען מיר דאך, אַז אַ הכחשה איז נישט קיין תשובה און אַז אונזער פאָליטישע געשיכטע פון די לעצטע יאָהרען האט געוויזען, אַז נישט תמיד שטימט אַזאָ מין הכחשה מיט דער ווירקליכקייט.

איצט איז געקומען קיין ווייזן דער פאָליטישער לייטער פון דער עקזעק-טיווע אין ירושלים, ד"ר אַרלֶאָזאָוואָן, און, ווי ס'מעלדעט די ווענער, "שטי-מע", איז זיין ריזע פערבינדען מיט אַ וויכטיגער ציוניסטישער און אַלגעמיינ-ידישער מיסיע.

פון דער לאַנגער רייע פון די פא-

ליטישע עפיואָדען אין דער ציוניסטי-שער אָרגאַניזאַציע, האָב איך אַרויס-געריסען די דריי כאַראַקטעריסטישע פאָקטען, וואס אילוסטרירען דעם צו-שטאַנד, אין וועלכען עס געפונט זיך אונזער ציוניסטישע פאָליטיק.

מיט אייניגע חדשים צוריק האָט דער געווענער פרעזידענט בעזוכט דעם קאָלאָניאַל-מיניסטער קאַנליך ליסטער, און האט פּאַהאַנדעלט מיט איהם זעהר ערנסטע ציוניסטישע פראגען און די ציוניסטישע עפונטליכקייט ווייסט נישט ביי דעם יעצטיגען מאַמענט, איבער וואס האָט אַ פריוואַטע פּערזאָן אין דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע גע-רעדט מיט דעם אָפיציעלען פאַרשטע-הער פון דער ענגלישער רעגירונג.

די ציוניסטישע עקזעקוטיווע האָט נישט געפונען פאַר נויטיג צו אינפאָר-מירען איבער דעם אפילו די מיטגלי-דער פון ציוניסטישען א. ק.

די ציוניסטישע טהוער אויף די ער-טער בלאַנדזשען אין פינסטערניש, בע-קומען נישט קיין אינסטרוקציעס פון דער העכסטער לייטונג און אונזערע פאָליטיק מאַכערס פיהרען אין אַזאָ מין אונגעהויער-שווערען מאַמענט אַ הינ-

טערקוליסען-שפיעל.

מיר האבען דאמאלס געשטעלט אין דער פרעסע די פראגע: אין וועמענס נאמען האט ד"ר ווייצמאן בעזוכט דעם ה' קאנליך ליסטער? אַלס פרעזידענט פון דער ענגלישער ציוניסטישער אַר-אָרגאַניזאַציע, איז ער נישט בעפולמט-טיגט צו פיהרען אינסעפּאַליטיק אין דער צייט, ווען אין לאַנדאָן גופא גע-פונט זיך דער פרעזידענט פון דער אַללועליטיכער ציוניסטישער אָרגאַניזאַ-ציע, ס'קאָן אויך זיין, אַז די ציוניס-טישע עקזעקוטיווע האט געשיקט ד"ר ווייצמאן צו דעם קאָלאָניאַל-מיניסטער, דאָן פרעגט זיך אַ צווייטע שאלה-און אויך די האבען מיר געשטעלט אין דער עפענטליכקייט-צוליעב וואס האבען מיר געוועהלט ה' סאָקאַלאָו? נישט צוליעב זיינע רעדעס אויף באַנקעטען אין לאַנ-דאָן אָדער תל-אביב, מיר האבען גע-וועהלט אַ פרעזידענט, פדי צו פיהרען ציוניסטישע פאָליטיק.

אויף די צוויי שאלות האבען מיר נישט בעקומען קיין ענטפער.

דער צווייטער פאָליטישער טהוער, ד"ר יאָקאָבסאָהן, איז בעוואוסט אַלס דער מחבר פון דעם בעריהמטען קאַנ-טאַנאַלען פלאַן, וואס איז לויט זיין מיינונג אַ יודען-שטאַטס פראַגראַם אין דער צוקונפט און לויט אונזער איבער-צייגונג, אַ פשוט'ער וועלטסמאָרד. מיר האבען שוין געהאַט פערשידענע גע-לעגנהייטען צו דיסקוטירען מיט דעם דאָזיגען חשוב'ען קאנטאַנאַלען ציוניסט און עס איז איצט, אין דעם מאַמענט, נישט צוועקמאַסיג צו איבער'הערן אַלע אַרגומענטען, וואס בעווייזען די נאָאי-וויסעט פון דער "ציוניסטישער" טע-אָריע, אָבער איצט בעשעפטיגט זיך ה' יאָקאָבסאָהן נישט נאָר מיט שרייבען פלעגער און בראַשורען, נאָר, לויט אונ-זערע ידיעות פון א"י, האָט ער זיך בעטייליגט אין די בערעטונגען מיט די אָנענ'ע מיטגלידער און מיט ד"ר ווייצ-מאן אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם מצב אין עבר-הירדן. אַלע מאָל ערשיינט ער אַלס עקספּערט וועגען די אינטערנאַ-יאָנאַלע פאָליטישע אָנענ'עלעגענהייטען, וואס זענען פערבינדען מיט דעם מצב-דאט-סיסטעם אין די מורח'לענדער.

אין יולי פ. י. האבען מיר אויסגע-הערט אַז מין עקספּערטיווע אין לאַנ-דאָן אויף דער לעצטער טעמיט פון א. ק. עס איז געווען אַנאָינטערעסאַנטע עקספּאַליע מיט זייער טוריריגע און דע-פאטיסטישע מסקנות. דער זין פון זיין ערשטע און געוועזן דער מאַנדאַט-סיסטעם געהט צו ענדע, מיר דארפן זיך בייפּאָסען צו די פאָליטישע ענדע-רונגען אין דעם מורח, ד. ה. אַז מיר מיטגלידירען אינווערע פאָליטישע פא-דערונגען און געפונען אַ געמיינזאַמע שפראך מיט די אַראַבער, ס'איז נישט נויטיג צו אינטערפּרעטירען זי דאָזיגע

מסקנות. אַ הסכם מיט די אַראַבער אויף דער באַזע פון אַ פאַן-אָראַבישער פּע-דעראַציע.

אַ פאָליטיקער מיט אַזאָ שטימונג מיהרט איצט אָן. אין די שרעקליכע טעג פון דער יודען - נויט און מאַסען-עמיגראַציע-דראַנג קיין א"י מיט אונ-זערע לעבעדיגע ענינים.

אַ טרויער פון "ארגון משותף" און פון אַ פאָריטעטען פאַרלאַמענט פון אַרא-בער און יודען אין א"י, האָט פּאַרלאָנט איצט ירושלים, בשעת ס'בויט זיך דאס לאַנד און בעזוכט אייראָפּעאישע לענ-דער, בכדי צו פיהרען פאָליטיק.

ווי אַזוי? אויף וועלכער באַזע? אויף אַ באַזע פון דער יודישער נויט און אַ יודען-שטאַט, אָדער אפּשר אויפ'ן יסוד פון "ארגון משותף".

צי קען מען גלויבען, אַז פּערזאָנען, וועלכע האבען אין משך פון די לעצ-

טע יאָהרען געגריט די יודען-נויט, אַלס דעציזירענדען פאָקטאָר פון דער ציו-ניסטישער פאָליטיק, וועלכע האבען ערקלערט, אַז א"י קאָן נישט זיין אַנ-אמת'ע היים פאַר די יודישע מאַסען און אַז די מעגליכקייטען פון דעם לאַנד-זענען געגרינעט-די דאָזיגע פּערזאָ-נען, מיט דער דאָזיגער שיטה, זאָלען זיין פּעהיג צו פּערטיידיגען די אינטע-רעסען פון די מאַסען?

אַ פּערטרעטער פון ביינאַציאָנאַלען א"י און אַ קעמפּער פאַר אַ יודיש-אַרא-בישען פאַרלאַמענט, ערשיינען איצט אַלס די טרובאָדורען פון דער יודישער נויט. די טעג האט אַ ציוניסטישע ציי-טונג אין פוילען פערעפונטליכט אַ פאַסאַגראַפיע: אין דערמיט אַ שייך פון עבר-הירדן און פון רעכטס ד"ר ווייצ-מאָל.

זעהר כאַראַקטעריסטיש...

צו דער רעליגיעז-נאַציאָנאַלער יוגענד !

ברידער!

אין דער יעצטיגער אחריות'פולער צייט, ווען דאס יודישע פאָלק ווערט פערפאלגט אין גלות און דער איין-איניגער רעטונגס-וועג איז ארץ-ישראל, פון דער צווייטער זייט זעהען מיר אַ בוינדע יודיש לאַנד, וועלכעס בלייבט און האָט פאַר זיך אַ הערליכע צוקונפט, רופען מיר צו אייך, בעוואוסטויניגע רעליגיעז-נאַציאָנאַלע יוגענד!

ברידער! צי וועט איהר שטעהן פון דער ווייטענס ביי דער אויפבויאונג פון ארץ-ישראל, צי וועט איהר נישט מיטהעלפען דעם געפאלאטען יודישען פאָלק צו שאפען זיין היימלאַטס - לאַנד ? עס בויט און שאפט מיט דאָרט אין ארץ-ישראל ביים אויפבוי דער רעליגיעזער אַרבייטער, וואס איז אָרגאַניזירט אונטער'ן נאמען פון "הפועל המזרחי", ער שאפט דעם סינסעז פון "תורה ועבודה" און פערווירקליכען איהם דאָרט אין לעבען, לייגענדיג דעם פונדא-מענט פאַר אַ בוינדע לאַנד ברוח התורה ומסורה. צי וועט איהר איהם לאָזען אַליין, נישט מיטהעלפענדיג ביי דער גרויסער אַרבייט? גרויס און אחריות'פול איז די אויפגאבע פון דער רעליגיעז-נאַציאָנאַלער יוגענד אין יעצטיגען מאָ-מענט, עס פאָדערט זיך אַ זעהר גרויסע אָנשטרענגונג אום צו לייען דעם סטעמפל פון אונזער שטרעבונג אויף דעם גרויסען ארץ-ישראל'ווערק, דערי-בער ווענדען מיר זיך צו אייך, ביי וועמען עס איז נישט אויסגעלאָשען דער רעליגיעזער פונק מיט דעם רוף: פּעראַייניגט אייך אונטער דער פאָהן פון "תורה ועבודה" ! העלפט מיט שאפען פאַר דעם יודישען פאָלק אַ היים ! העלפט מיט דער מחנה פון רעליגיעזען ארבייטער ביים בוינען א יודיש ארץ-ישראל דורך ארבייט ברוח התורה ומסורה ! פלעגט דעם רעליגיעזען געדאַנק און פערשפרייט איהם צווישען די ברייטע מאַסען ! העלפט מיט ביים אויפ-לע-בען די הצפּראַטישע שפּראַך.

די "תורה ועבודה" בעוועגונג, וועלכע געהט ארום די רעליגיעז-נאַ-ציאָנאַלע יוגענד פון "צעירי מזרח" און "השומר הדתי", וועלכע שאַפט די קאָדירען דורך אָרגאַניזירען קבוצי-הכשרה פאַר דעם "החלוץ המזרחי" אַלס צוקונפטיגע בוינער פון אַ יודישען ארץ-ישראל אין גייסט פון תורה ועבודה, ווענדעט זיך צו אייך מיט דעם הייסען אפּעל: פּעראַייניגט אייך אין זיין אַר-נאַציאָנאַלע, פּערגרעסערט זיינע וויען דורך דער אָנגעהעריגקייט פון דער נאַציאָנאַלער בעוואוסטויניגער רעליגיעז-נאַציאָנאַלער יוגענד פון אונזער שטאַדט-זאָל די שטים פון דעם "תורה ועבודה" בעוועגונג אויפשאַלען מיט דעם רוף: מי'לד'אלי !

תנועות "תורה ועבודה"

"צעירי מזרח", "השומר הדתי" פאָלגסטוהוב.

בעמערקונג: דער סעקרעטאריאט איז טעטיג טעגליך אין אונזער נייעם לאַקאַל 1-טער אַלעז 5 סט פון 8-10 אווענד.

מיט'ן רייטען קרייץ אויף דער האַנד. פאַר די יודישע קינדער האט מען איינגעאָרדענט נאכטלענער'ס אויף שטריי און זיי זענען זעהר געשמאַק געשלאָפען.

אויך צומארגנס, בעת דער דעפי-לאַרע, האָבען אויך אונזערע קינדער-לעך שטאַלץ מאַרשירט מיט אויפגעהוי-בענע קעפּ און עפּסטע טריט, טראַגענ-דיג דעם לאַזונג: ואהבת לרעך כמוך.

אויך האט די היענע יודישע געזעל-שאפט נישט פּערגעסען, אַז אויסער מאַרשירען אַזי דער מענש אויך נאך שווידיג אַ חוב דעם מאַנען, האט זי טאַקע איינגעאָרדענט אַ גרויסערטיג-מיטאג פאַר די צונויפגעפאָרענע קינ-דער אין לאַקאַל פון האַנדווערקער-פּערי-באָד, מיט וועלכען עס האָבען זיך

געשעפטיגט אַ קאָמיטעט פון פרויען: דויאַלאָוויש, גאַלדמאַן, וויסקאָפּ, מי-כאַלאוויטש, מ. גאַלדמאַן, גרונדמאַן און גאַנזווא, וועלכע האבען געאָרבייט טיכטיג ביים צוגרייטען דאס מיטאג פון וועלכען די קינדערלעך זענען אַוועק זאָטע צו פּערדידענע.

נאך די פּייערונגען, וועלכע קומען פאַר אין משך פון חודש מאי און וואס וועלען נאך פאַרקומען, אז דער יום טוב פון "ואהבת לרעך כמוך" געווען דער עפּסטער יום טוב.

דער צוזאַמענפליה פון גרויסע

אין טשענסטאָכאָו.

נאכ'ן צוזאַמענפליה פון קינדער, וואס ס'איז היע פאַרגעקומען זאָל אויך זיין אַ צוזאַמענפליה פון גרויסע, וואָס קומען אהער אין אונזער געגענטע

שמו און פאַר דער פּראָלעטאַרישער וועלט-א-קאָלעקטיווע און אַ דאַנק זיי ביינע אַז געקומען אין אונזער יו-דיש וועלטל'ע אַנאָיפּלעבינג...

ואהבת לרעך כמוך -

זה כלל גדול בתורה, האב לייב דיין הריינד ווי זיך זעלבסט.

די וואך האָב אַלס דעם דאָזיגען פּוסק געזעהן אויפגעשריבען אויף צעהנ-דלינגער פּאהנען, וואס זענען געטרא-גען געווארען דורך קינדער.

דער רייטער קרייץ האט די וואָך געהאַט אַ צוזאַמענפליה אין טשענסטא-כאָו, וואו עס זענען זיך צוזאַמענגע-קומען איבער 11 טויזנט קינדער און

האבען איבער די גאַסען פון טשענס-טאכאָו דעמאָנסטרירט די אויפגענדער-מאנטע לאַזונג.

צווישען די קינדער זענען אויך גע-ווען אַ דריי הונדערט יודישע, וועלכע האבען זיך פּעראַייניגט צוזאַמען מיט די קריסטליכע און אויך דעמאָנסטרירט דיזעלבע לאַזונג, וועלכע איז דער מקור פון אונזער תורה, פון דער יודי-שער געזעצגעבונג און איך האָב זיך געטראַכט וואָלטען די העלער אָבער-היטען דעם כלל אַזוי ווי יודען טהוען עס, וואָלט דאָך געהערשט שלום אויף דער וועלט.

אין גימנאַזיום פון ד"ר אַקסער איז געווען דער הויפט לאַגער פון די צו-נויפגעפאָרענע יודישע קינדערלעך, צווישען וועלכע עס האָבען זיך אויך געפונען קינדער פון קליינע שטעטלעך, למשל פון ברושעניצע, דערונטער אויך יונגלעך מיט יודישע היטלעך און

מוזען בעזאהלען געריכטס - קאסטען, אַזוי אַז אַנשטאט 10 זל. וועל איך בעזאהלען מי יודע וויפילע.

אין וואוין דאָך שוין דארט 40 יאהר טאָ פאַרוואס קומט דאס מיל-ביטערט דער לאַקאַטאַר.

דאָן נאך טראַגעדיעס וועגען-אַבער צי בין איך אומשטאַנד אַלע אַרויסצו-שרייבען, גענוג איז, אַז די לעצטע צייט ווער איך מיעד לָפּון די צרות, וועגען וועלכע מענשען דעצעהלען מיר טאָג-טעגליך.

אַנאָיפּלעבינג אויפ'ן גאַנצען פראַנט...

דער עולם חמסתר איז געשטארבען און מען מעג נאך איהם זאגען א רבנן קדיש. אַ דאַנק היטלעך'ן רודערט זיך אָבער אביסל אין שטעטל'ע, עס זע-נען געשאפען געווארען קאָמיטעטען, וועלכע זוכען עפּיס וואס צו טהוין און אַ דאַנק דעם איז געקומען אַנאָיפּלע-בונג.

אויך אין פראלעטאַרישען וועלטל'ע איז לעצטענס אַנאָיפּלעבינג.

זיי, די פארטייען און פראַפּעסיאנע-לע פּעראַיינען האבען דאך לעצטענס נישט אַרויסגעוויזען קיין סימן פון לע-בען, האט זיי גאָט צוגעשיקט א קול-טור-ליגע מיט אַ ביבליאָטעק און אויך זיי האבען אויפגעלעבט, מען מאַכט מיטינגען, באַיאַקטען און אַלע גוטע זאַכען.

ווי איהר זעהט פערלאָזט אונז נישט גאָט. פאַר דער בירגערליכער וועלט האט ער צוגעשיקט אַ היטלער ימח

זיין פאמיליע ליידען הונגער, דעריבער ווען עס קומט צו איהם אמאל עמיצער מיט אַ שטיקלע אַרבייט (א פאַפּראווי-קע), מאַכט ער עס בהצי חנם.

די לעצטע טעג האט זיך צו איהם געוואנדען אַ געוויסער ה' ש-ץ מיט אַ שטיקלע ארבייט. צו זיין פרייד - שרייבט ער - איז נישט געווען קיין גרעניץ, טראַכטענדיג, אַז אַט וועט ער האבען כאַטש אַ שטיקלע ברויט פאַר זיינע קינדער, ווי געוופנהייך האט ער זיין ארבייט אויסגעפיהרט בשלימות, ווי גרויס איז אָבער געווען זיין פּערי-ביטערונג, ווען קומענדיג צום ה' שט. נאך זיין שחר, האט ער גאר געקריגען גוט אנגעשלאָגען און אַרויסגעוואָרפען.

"בעט איך אייך, אַז איהר זאָלט די מעשה פערעפונטליכען אין אייער וו. צייטונג. מיט אַכטונג יעקב משה ס."

דאָן איז פּערהאן אַ מעשה וועגען אַ לאַקאַטאַר, וועמען זיין בעל-הבית האט אַמאָקלאַגט אויף 10 גילדען, וועל-כע ער האט נישט צוגעצאָהלט צום לעצטען קווארטאַל, זייענדיג זיכער, אַז דער בעל-הבית וועט איהם דאס אַרא-בליאָזען פון דירה-געלד, וואָלט דער בעל-הבית כאַטש דאס געזאָגט-טענח'ט דער

לאַקאַטאַר-אַז ער קען נישט און וועט נישט ווייניגער נעמען, וואָלט איך דאך איהם די 10 זל. צוגעצאָהלט, כאַטש גאָט איז מיינ קדוּת, אַז כ'קען עס נישט נאָר יענער דאס געלד צוגענומען און זיך גארנישט אנגערופען אין איצט בעקום איך אַנאָיפּפאַדערונג פון סאָד אויף 10 זל. און במילא וועל איך שוין

און לייד. נעמט ווייטער, די פארלא-
מענטען, שטאדט-ראטען, קהלות, וועל-
כע זענען ענטשטאנען אויפ'ן פרינציפ
פון דעמאקראטישען גייסט, איז אלץ

Aloja 6